

Waar woon je

Spoor der Kampioenen uit 2013

De heer Coolen bood in een contact wat we 28 januari 2023 hadden aan om vrijblijvend en gratis voor afdeling 11 een indeling te maken uitgaande van het huidige ledenbestand en de te stellen randvoorwaarden. Hij heeft zelf regionale gegevens over kansrijk en kansarm.

Deel 1

Goed spelen met duiven kun je overal, waar je ook woont. Maar, voor wie de relatieve roem van een dorpskampioen niet genoeg is en zijn zinnen zet op de absolute top van het grote podium, voor zo'n liefhebber kan het een groot verschil uitmaken waar hij woont. Onze hobby is vroeger begonnen als een spelletje rondom de kerktoeren en men kan er van vinden wat men wil, dit spel is nog altijd het eerlijkste spel dat er is; het mogen desnoods ook nog twee of drie kerktoeren zijn. Echter de wereld van de duivenmelker is groter geworden en dus werden de grenzen verlegd. Duivenmelkers leerden de truukjes van publiciteit, reclame en commercie snel en 'overdrijven' werd als handelsmerk overgenomen. Dat in reportages en advertenties de zaken worden overdreven is iedereen bekend, en daar houdt iedereen rekening mee, maar dat de inrichting van een spel hier en daar wordt overdreven, weet niet iedereen en beseft ook niet iedereen. Neem van ons maar gerust aan, met duiven worden er veel valse spelletjes gespeeld. Misschien is 'vals' iets te zwaar aangezet, maar 'niet eerlijk' is toch ook een beetje vals.

In de jacht naar roem is een overwinning groter naarmate het aantal duiven in concours groter is. En het aantal duiven wordt groter naarmate het concoursgebied groter wordt. Echter, duivensport heeft een ruimtelijke beperking, tenminste als men iedereen evenveel kans wil geven. Hier botsen de belangen en hier gaat er veel mis. Inrichters kiezen te vaak voor kwantiteit boven kwaliteit. In zowat alle afdelingen klagen liefhebbers uit bepaalde regio's dat zij in het afdelingsspel dagfond geen kans hebben tegen andere gunstiger gelegen regio's. Zodoende staat bijna overal voor de dagfond een splitsing in 2 rayons op sommige verlanglijstjes. Is het dan niet vreemd dat er dan toch een nationale dagfondvlucht wordt doorgedrukt die alleen maar vertekende beelden oplevert en sportief gezien niets betekenen? Voorts, als op de dagfondvluchten op afdelingsnivo de kansen niet overal gelijk liggen, dan zullen die kansen nog ongelijker zijn in midfonduitslagen op afdelingsnivo. En het toppunt van kolder zijn vitesse-uitslagen op afdelingsnivo. Omwille van de teletekst ziet men ze echter beide langskomen. Als daarin bijvoorbeeld vijf van de tien winnaars in hetzelfde dorp wonen, zegt dat al genoeg. Bestuurders moeten zoiets niet laten gebeuren.

In principe vliegen duiven overal even snel en in principe kan in elk samenspel de snelste duif van een lossing worden geklokt, overal ongeacht waar de deelnemers wonen. Althans, zo zou het moeten zijn. Tegenwoordig gaan duiven zoveel van hand tot hand naar her en der dat men gerust mag stellen dat het duivenbestand naar herkomst overal een compleet mengelmoes is van allerlei soorten en rassen. Alle rassen en soorten vliegen overal even snel. Daarnaast bestaat er geen verband tussen de kwaliteit van de liefhebber en zijn coördinaat, ofwel goede liefhebbers wonen overal. Dit alles betekent dat de gemiddelde snelheid van de winnende duiven in alle samenspel binnen een afdeling gelijk zal zijn en dat het aantal overwinningen binnen de gehele lossing over de samenspel is verdeeld naar rato de grootte van de samenspel. Dit zijn geen straffe beweringen, het is simpele logica. Echter, als veel uitslagen over de schouwtafel worden getrokken, blijkt dat het duivenspel toch iets anders in elkaar zit.

In de afgelopen 6 jaar verzamelden we zo'n 15.000 uitslagen uit de 72 basis-samenspel die men in de 11 NPO-afdelingen aantreft (excl afdeling Limburg). Van elke vlucht werd van elk samenspel de snelheid van de winnende duif genoteerd; daarnaast ook nog enkele andere ter zake doende kenmerken, zoals deelname, wind, kortste afstand, lossingsmethode, lossingstijd en duur van de wedvlucht. Zo werden alle samenspel binnen elke afdeling met elkaar vergeleken en werd bijvoorbeeld vastgesteld in welk samenspel de snelste duif werd gekonstateerd. In de verdere analyse worden de marathonvluchten buiten beschouwing gelaten, alsook de vluchten 'oud bij jong'. Zodoende spreken we in dit verhaal voor alle afdelingen over eenzelfde pakket dagvluchten, namelijk de categorieën vitesse,

midfond, dagfond, jonge duiven en natoer, ofwel over 95% van wat er jaarlijks wordt ingekorfd. Met netto zo'n 180 uitslagen per samenspel worden de toevalligheden grotendeels genivelleerd.

Allereerst, waar valt de snelste duif van de lossing? We vergelijken van alle afdelingen de samenspelen met de kortste afstanden het aantal 'overwinningen' in relatie tot het aantal duiven dat daar vliegt. Als men overal evenveel kans op de overwinning zou hebben, zouden de liefhebbers daar relatief evenveel overwinningen moeten behalen als hun inbreng qua aantal duiven in het totaal. Niet dus! Hun portie blijkt ca 60% te groot te zijn. Hetzelfde voor de samenspelen die achteraan in de afdelingen spelen. Zij krijgen ca 50% 'overwinningen' te weinig. In andere woorden, als een samenspel voorin proportioneel recht zou hebben op 10 overwinningen krijgt zij in werkelijkheid 16 overwinningen; een even groot samenspel achteraan zou slechts 5 keer de 'overwinning' inpalm. Een verschil dus van 16 tegen 5. De kans op een snelste duif van de afdeling is vooraan dus ongeveer drie keer groter dan achteraan. Best een goede reden om te klagen. In duivenmelkerstaal zou je kunnen zeggen: voor grote overwinningen op afdelingsnivo moet je in ieder geval niet achteraan wonen! Dit geldt voor alle afdelingen en dat gelijke patroon maakt deze conclusie sterker. Hier en daar is het wat minder maar het kan ook erger. Helemaal droevig bijvoorbeeld is de situatie voor de liefhebbers in het samenspel Uden van de afdeling Oost-Brabant, de cc Leiden eo in afdeling Zuid-Holland, de rayons A en D in de afdeling Noord-Holland, regio 2 in de afdeling GOU, rayon 4 van afdeling NO-Nederland en **acg 3 in afdeling Friesland**. Hier wordt slechts eenderde van hun part 'overwinningen' binnengehaald. Een belangrijke constatering: in geen enkel samenspel in de achtervlucht wordt de norm 'overwinningen' gehaald. De best presterende samenspelen achteraan zijn regio 1 in afdeling Midden-Nederland en **acg 6 in afdeling Friesland**, zij halen ca 85% van hun norm. Zoiets is misschien te verklaren via een uitzonderlijke trek van de duiven in een uitzonderlijk grote massa. Heel erg gunstig wonen de liefhebbers in de Kempen van afdeling Oost-Brabant, Drechtsteden in afdeling Zuid-Holland, rayon F van afdeling Noord-Holland, kring 3 van afdeling Oost-Nederland en acg 5 en 9 van afdeling Friesland. Zij scoren wat snelste duiven betreft bijna het dubbele van hun part. Vooraan wonen of achteraan, het maakt wel degelijk een groot verschil uit. Met gemak een portie prijzen winnen of met veel moeite, voor de liefhebber maakt dat veel uit voor de beleving van duivensport.

Deel 2

Gelet op het voorgaande ligt het voor de hand te veronderstellen dat wedstrijdduiven vooraan in het concoursgebied systematisch een hogere snelheid maken dan achteraan. De snelste duif van de lossing zal hierdoor eerder voor in het lossingsgebied vallen dan achterin. Winnen is nu eenmaal een kwestie van een hogere snelheid. Om dit te controleren berekenen we per afdeling de gemiddelde snelheden per categorie over een gelijksoortig pakket vluchten. Daaruit blijkt dat de snelheden van alle soorten dagvluchten in een samenspel met de kortste afstand gemiddeld ca 22 m/min hoger liggen dan de snelheden in een samenspel met de grootste afstand, achteraan dus. Ofwel, de snelheden liggen in de voorste samenspelen systematisch hoger dan achteraan in het lossingsgebied, meestal de afdeling. In elke afdeling is dit het geval. Ook hier moet worden gezegd dat vooral dat gelijke patroon in alle afdelingen deze conclusie sterker maakt. Indien de verschillen in snelheden tussen de samenspelen zouden berusten op beter spel, snellere duiven of toeval, dan zouden deze samenspelen willekeurig her en der in de afdelingen verspreid liggen en zeker niet volgens een vast patroon.

Vervolgens vergelijken we de verdeling van de snelste duiven vooraan en achteraan in de afdeling met het rijtje laag naar hoog snelheidsverval. Onder snelheidsverval verstaan we de snelheid in een willekeurig samenspel ten opzichte van de snelste duif van de lossing (in %). We plaatsen beide kenmerken naast elkaar: dus enerzijds een reeks samenspelen waar men veel tekort komt op de norm 'snelste duif van de lossing' naar samenspelen waar men navenant te hoog scoort en anderzijds een reeks samenspelen met het snelheidsverval van hoog naar laag. Beide reeksen worden voorzien van een rangnummer. Tussen de beide reeksen blijkt een grote overeenkomst te bestaan. Eigenlijk is dat logisch. Als wedstrijdduiven systematisch snelheid moeten inleveren door hun grotere afstand, maken zij minder kans op een 'overwinning'. Om de volgende rekensom te kunnen maken: de afdelingen hebben doorgaans een diepte van ca 80 km; samenspelen vooraan zijn 24 km diep, achteraan 34 km diep (ook hierin zit logica). Met deze gegevens schatten

we dat bij wedstrijdduiven de snelheid gemiddeld met ca 4,3 m/min daalt voor elke 10 km overvlucht. Ooit eerder hebben we eens hetzelfde uitgepuzzeld met gegevens uit eigen omgeving. Toen kwamen we op 4.5 m/min per 10 km overvlucht en dat komt aardig overeen. Een en ander betekent wel dat de winnende snelheid helemaal achteraan normaal gesproken ca 35 m/min lager ligt dan helemaal vooraan in het lossingsgebied. Een duif die achteraan dit verschil in het grote spel moet overbruggen en wil winnen, moet ofwel heel veel motivatie hebben, ofwel heel uitzonderlijke omstandigheden treffen.

Met een combinatie van beide reeksen als percentage van de maximale score in de 72 samenspelleten komen we aan een klassement van samenspelleten waar men moeilijker scoort naar samenspelleten waar dat makkelijker is, van ongunstig naar gunstig gelegen samenspelleten: 0% is zeer ongunstig, 50% is neutraal en 100% is zeer gunstig. Hoe lager het percentage, hoe ‘ongunstiger’ men woont; hoe hoger het percentage, hoe ‘gunstiger’ men woont. Het beeld is in principe in alle afdelingen hetzelfde: liefhebbers voor in het lossingsgebied wonen voor duivenspel gunstiger!

In het kwart van de 72 samenspelleten waar men slechts 50% van de norm ‘snelste duif’ haalt en dus erg ‘ongunstig’ woont, bevinden zich 4 samenspelleten uit afdeling 10, namelijk de samenspelleten 1 t/m 4 bovenaan in de provincie Groningen (5-16%), ofwel de samenspelleten waar de kortste afstand 80 km verder is dan de kortste afstand van de afdeling. Ook de liefhebbers uit de uiterste noordwestelijke bovenhoek van afdeling Friesland, de acg's 1 t/m 3 (8-20%), zijn niet te benijden. Verder noemen we als bijzonder ongunstig gelegen samenspelleten in volgorde: rayon D (15%) in afdeling Noord-Holland, Oost Z-Beveland (17%) en Schouwen-Duiveland (19%) in afdeling Zeeland, Rijnmond (17%) in afdeling Zuid-Holland, regio 2 (19%) in afdeling GOU en Uden (22%), Peel & Maas (22%), Helmond/Deurne (26%) in afdeling Oost-Brabant. Hun gemiddelde afstand is 47 km verder dan de kortste afstand van de afdeling. Zonder te overdrijven kan men deze samenspelleten de slachtoffers van de inrichters noemen: zo mogen/moeten meedoen maar fatsoenlijke kansen hebben ze niet!

Het zal niemand verwonderen dat er in samenspelleten waar de gemiddelde snelheid ca 30 m/min hoger ligt meer te vieren is. In dat kwart samenspelleten haalt men omtrent 165% van de norm ‘snelste duif’ en daar woont men dus zogezegd ‘gunstig’. Hier treffen we aan: de rayons F, E, B (77-95%) uit afdeling Noord-Holland, kring 1 (94%) uit afdeling Oost-Nederland, de Drechtsteden (89%) uit afdeling Zuid-Holland, de acg's 10, 5, 9 (80-88%) uit afdeling Friesland, regio 1 (83%) uit afdeling GOU, Midden Z-Vlaanderen (77%) uit afdeling Zeeland, Kempen-west (76%) en Midebo (74%) uit afdeling Oost-Brabant. Hun gemiddelde afstand is 13 km verder dan de kortste afstand van de afdeling. Waarschijnlijk zullen de liefhebbers die in deze ‘gunstige’ samenspelleten wonen, zeggen dat dit allemaal te maken heeft met hun betere spel en met hun snellere duiven en dat de liefhebbers uit die andere ‘ongunstige’ groep eerst maar eens beter moeten gaan spelen en zich betere duiven moeten aanschaffen. Zouden betere spelers toevallig overal in de voorvlucht wonen? Dat gelooft u zelf niet! We kunnen de zaak ook omdraaien: ligt hier niet een stukje verklaring waarom aangeschafte duiven vaak niet brengen wat men er van verwacht?

Voor een overzicht per afdeling zie beide tabellen met daarin nog enige nuance: percentages lager dan 25% zijn zeer ongunstig, percentages hoger dan 75% zijn zeer gunstig. Deze samenspelleten zijn vermeld op basis van hun onderlinge rangschikking in hun afdeling; het percentage heeft betrekking op hun landelijke klassering. De niet vermelde samenspelleten zitten in de middenmoot, tussen 25-75%, waarin natuurlijk ook nog enige gradaties bestaan d.w.z. aan de nadelige kant van het gemiddelde en aan de voordelige kant daarvan.

Van 3 afdelingen is moeilijk te zeggen waar de gunstige en ongunstige liefhebbers precies zitten. Hier werden de gegevens verzameld van de 3 of 4 (hoofd)rayons en dat is voor deze beoordeling niet nauwkeurig genoeg (tabel kolom 2). Wel kan gezegd worden dat in afdeling Brabant2000 rayon 1 (52%) aan de ongunstige kant van de afdeling zit en de gunstige in rayon 2 (82%), al moet daarbij worden opgemerkt dat globaal gezien in deze afdeling de snelheden redelijk goed zijn verdeeld. In afdeling GOU zit men in regio 2 (19%) absoluut het meest ongunstig en in regio 1 (83%) duidelijk het gunstigst. De liefhebbers in kring 3 (94%) van afdeling Oost-Nederland zitten voor duivensport gebeiteld (ook de Duitsers); daarentegen kunnen vooral de melkers van kring 2 (35%) dat van zichzelf niet zeggen.

Een bijzonder vermelding verdient afdeling Kuststrook. In dit onderwerp hebben de liefhebbers hier helemaal niets te klagen: de hele afdeling staat in de top, d.w.z. de snelheden liggen overal redelijk goed op een gelijk nivo. De gemiddelde snelheid in het Westland ligt slechts 11 m/min hoger dan die in de Duin-Bollenstreek en dat is door een achtervlucht te overbruggen. Wat 'snelste duiven' betreft scoren beide 102% van de norm (Delfland 97%). Kortom, van vitesse tot dagfond duivenspel waar menigeen jaloers op zou moeten zijn. Een voorbeeldafdeling! Eigenlijk is dit ook weer geen wonder, het is de kleinste afdeling in de NPO. Tussen Brielle en Lisse langs de kust van Zuid-Holland spelen hier zo'n 750 liefhebbers op een oppervlak van ca 700 km² met een totale diepte van ca 40 km. Mooi duivenspel heeft alles te maken met kleine oppervlaktes. Maar ja, mensen zijn nooit tevreden, ook duivenmelkers niet: ze willen steeds weer meer. Er zijn besprekingen gaande tussen de Kuststrook en buurman Zuid-Holland. Wat het gaat worden, fusie of samenwerking, is nog niet bekend. Samen vervoeren kan misschien iets winst opleveren maar samen spelen met afdeling Zuid-Holland zal de Kuststrook teleurstelling en spijt gaan brengen. De massa die in afdeling Zuid-Holland richting Dordrecht vliegt, is vier keer groter dan die in de Kuststrook richting Den Haag moet vliegen. De afgelopen 2 jaar losten deze afdelingen 9 mid-/dagfondvluchten gezamenlijk. Niet één keer viel de snelste duif in de Kuststrook. Gemiddeld had de winnende duif van afdeling Zuid-Holland 30 m/min voorsprong op die van afdeling Kuststrook. Zelfs een oostelijke wind verandert hieraan niets. De snelheden in haar 3 samenspelen bewegen zich doorgaans net boven die van de burens, het samenspel Rijnmond en dat samenspel staat hierboven geselecteerd bij de meest 'ongunstige' samenspelen in hun afdeling. De situatie in de Kuststrook zoals die nu is, kost misschien een dubbeltje meer maar dan heb je ook wat! Het spel moet voorop staan, de organisatie is van lagere zorg. Met één veeg een vechtgeschiedenis wegpoetsen, dat gaat niet werken bij twee kennelijk niet-natuurlijke partners. Al met al wordt de Kuststrook in ieder geval aangeraden eigen aparte lossingen te blijven doen en de concoursen te vervliegen zoals die nu vervlogen worden, ook de dagfond. Om met Valerius te spreken: Kuststrook, let op u saeck!

Waar woon je ongunstig

afdeling	aant cc's	1	2	3
1 Zeeland	7	O Z-Beveland (17%)	Schouwen-Duiv (19%)	
2 Brabant 2000	4	rayon 1 (52%)		
3 Oost-Brabant	10	Peel & Maas (22%)	Uden (22%)	Helmond/Deurne (26%)
5 Zuid-Holland	8	Rijnmond (17%)	Leiden eo (28%)	
6 Noord-Holland	6	rayon D (15%)	rayon A (33%)	
7 Midden-Nederland	6	regio 3A (32%)	regio 1 (37%)	
8 GOU	4	regio 2 (19%)		
9 Oost-Nederland	3	kring 2 (35%)		
10 NO-Nederland	11	rayon 4 (5%)	rayon 2 (10%)	rayon 3 en 1 (14%)
11 Friesland	10	acg 3 (8%)	acg 2 (19%)	acg 1 (20%)
12 Kuststrook	3			

Waar woon je gunstig

afdeling	aan t c c' s	1	2	3
1 Zeeland	7	M Z-Vlaanderen (77%)	Walcheren (67%)	
2 Brabant 2000	4	rayon 2 (82%)		
3 Oost-Brabant	10	Kempen-west (76%)	Midebo (74%)	BCC / Oss (69%)
5 Zuid-Holland	8	Drechtsteden (89%)	Gouwe-IJssel (67%)	
6 Noord-Holland	6	rayon F (95%)	rayon B (77%)	rayon E (77%)
7 Midden-Nederland	6	regio 3B (67%)	regio 2B (66%)	regio 4 (65%)
8 GOU	4	regio 1 (83%)		
9 Oost-Nederland	3	kring 3 (94%)		
10 NO-Nederland	11	rayon 10 (79%)	rayon 8 (55%)	rayon 5 (52%)
11 Friesland	10	acg 10 (88%)	acg 5 (88%)	acg 9 (80%)
12 Kuststrook	3			

Deel 3

Eerst een paar kanttekeningen bij het voorgaande. Wellicht zal worden gedacht dat bepaalde samenspelen hun ‘gunstige’ kwalificatie te danken hebben aan een paar grote, goedspelende liefhebbers. In dit verhaal gaat het over de algehele winnaar van een grote lossing, de snelste duiven van lossingen en dat is telkens maar één duif dus. Veel prijzen van een paar sterk spelende liefhebbers hebben hierop geen invloed; betreffende liefhebbers worden van deze vele vluchten slechts een paar keren als winnaar afgevlagd. Hun invloed is dus klein. Andersom kunnen een paar relatief sterk spelende liefhebbers zoals in bijvoorbeeld rayon D van afdeling Noord-Holland de ongunstige beoordeling van dat rayon niet voorkomen. Overigens, hun sterke spel daar danken zij voor een groot deel aan hun zeer gunstige ligging in dat rayon (ca 10 km los op alle andere spelers). Zo’n situatie zou je een sprekend voorbeeld kunnen noemen van ‘relatief’ en ‘absoluut’. Iets heel bijzonder is er te melden voor de afdeling GOU. Tegen de eerder beschreven regels in, maken hier de duiven uit de noordwest hoek de hogere snelheden en uiteraard komen de liefhebbers hier in het grote spel goed aan hun trekken. In iets mindere mate speelt dit ook in afdeling Oost-Brabant voor de Den Bosch en Oss. De trek van de duiven ligt waarschijnlijk westelijk langs deze afdelingen waardoor men via een grote buitenbocht zogezegd achteraan bijna voorop komt te zitten. Toeval of niet (?), dit verschijnsel doet zich voor in de twee landelijk centraal en achter elkaar gelegen afdelingen; men speelt hier naar dezelfde zuidwestelijke lossingsplaatsen als de westelijke afdelingen, eigenlijk dus met meer west. In afdeling Oost-Brabant is het afgelopen jaar gebleken dat zulks mogelijk naar wens gecorrigeerd kan worden met een meer zuidelijke vlieglijn en met groepslossingen van alle kortere vluchten, dit om de duiven een ander gedrag aan te leren.

Als de kansen in het voorste gedeelte van het lossingsgebied per saldo zwaar positief zijn en de kansen achteraan per saldo zwaar negatief, dan moet er ergens in het midden van het lossingsgebied een omslagpunt zijn, een zone waar positief omslaat naar negatief, ofwel een punt waar men de norm haalt, waar men zogezegd quitte speelt. Tussen ‘plus’ en ‘min’ moet ergens ‘nul’ liggen. Dat moet dan zijn in die grote middenmoot van 50% van de samenspelen tussen de

twee uiterste kwarten 'gunstig' en 'ongunstig', tussen kansrijk en kansarm. De grenzen in deze groep liggen niet heel scherp. De omstandigheden van massa en trek hebben in de diverse afdelingen wel iets bijzonders en zijn dus nergens precies hetzelfde. Als nuance wordt tot net achter het midden van de reeks ca 106% van de norm gescoord en in het achterste deel 63% van de norm. De kortste afstand van deze samenspelers liggen ongeveer op 35 km achter de kortste afstand van de lossing. Gezien het eerdere genoemde snelheidsverval van ca 4.3 m/min per 10 km vliegen deze duiven met een handicap van ca 15 m/min en meer. Kennelijk is dat normaal gesproken net iets teveel om winnend te kunnen overbruggen.

Met het voorgaande is het hele lief en leed van onze sport ongeveer in kaart gebracht. Het lief is voor de kansrijke, gunstig gelegen samenspelers voorin en het leed is voor de kansarme, ongunstig gelegen samenspelers achterin. Om voor het grote publiek en beetje op te vallen moet de één knokken, de ander wordt verwend. Voor de grote middenmoot schommelt het tussen een beetje nadeel en een beetje nadeel en dat is nog wel te verdragen. Het echte leed zit bij de liefhebbers aan de achterkant: zij mogen zich slachtoffer van de inrichter voelen, bij alle vluchten. Altijd maar te moeten horen dat ergens anders de duiven toch meer meters maakten! Ongunstig wonen en toch winnen is een moeilijke opgave, vaak te moeilijk. Wat dat betreft is duivensport niet overal een even fijne hobby. Dit beeld van 'gunstig' en 'ongunstig' heeft uiteraard ook alles te maken met het beeld dat er ontstaat omtrent de kwaliteit van de duiven en van de liefhebber. Het is niet alles goud dat er blinkt! Lezers moeten met een kritisch oog kijken naar uitslagen en naar reportages. Zelfgebouwde bobo's maken zich druk over de organisatie van onze organisatie en hoe de organisatie daarvan moet worden georganiseerd. Het is niet meer dan de aandacht afleiden van de werkelijke problemen. Hoe mooi kun je een verhaaltje vertellen over dingen die zijn afgekeken bij burens uit een andere cultuur: lekker vaag en nooit iets dat bewezen kan worden. **Op sportief gebied is er veel meer te verbeteren. Oorzaak van al dit leed zijn de samenspelers die qua oppervlak te groot zijn!**

Voor wie het nog niet weet, op weg naar huis hebben wedstrijdduiven te maken met de wind, de trek van de massa en de afstand. Aan de richting en de kracht van de wind kan men niets veranderen, die zal men moeten nemen zoals die zijn. Helemaal willekeurig is deze ook weer niet want bij meer dan de helft van de duivenvluchten waait er een wind uit zuidwestelijke richting; een echte kopwind komt de helft minder vaak voor. Over de beide andere factoren, trek en afstand, hebben de inrichters de volledige regie. Aan elke duivenvlucht zitten twee kanten: een lossingskant en een aankomstkant. Aan de lossingskant worden met het vluchtenprogramma de vlieglijn en de afstanden gekozen. De koers van de massa kan men beïnvloeden door vlieglijn te draaien. Toen we hier destijds met de vogelgriep te maken hadden, werden de lossingen verplaatst naar de omgeving van Maastricht en zuidwest Duitsland. Dat leverde dat een totaal andere verdeling van de snelheden op, zozeer zelfs dat de 'verwende' zuidwest-hoek van de afdeling helemaal in paniek raakte. Op vluchten naar Munchen, Helmstedt en Berlijn kwamen indertijd liefhebbers uit totaal andere windstreken op het podium. Voor korte afstanden kan men ten aanzien van de vliegkoers met groepslossingen preciezie-werk maken; dit om de duiven een gewenste trekrichting aan te leren. Vroeger toen het duivenspel veel meer in kleine kring werd gespeeld, bestonden er geen discussies omtrent vlieglijn en manier van lossen. Voor een kleine kring met een eerlijke uitslag maakte het niets uit waar en hoe de duiven werden gelost. Aan de aankomstkant zochten de verenigingen hun vriendjes uit waarmee ze samen in de uitslag wilden staan. Als een naburig dorp aansluiting zocht wist men van elkaar hoe de kansen lagen. Via 'meeste stemmen gelden' kwamen de samenspelers tot stand. De simpele liefhebbers onderin wisten wel wat democratie was!. Toen fond, publiciteit en commercie greep gingen krijgen op onze sport, moest alles groter. Achter bestuurstafels werden grote samenspelers getekend, te grote oppervlaktes. Hoe de kansen in de achtervlucht gingen uitpakken, dat was onbelangrijk. Aan de betrokken liefhebbers werd niets gevraagd. Delen van de afdelingen werden geofferd, alleen om maar veel duiven op de verzamelstaat te krijgen. Het probleem van klagende liefhebbers is door deze miskleun aan de aankomstkant komen te liggen en aan de lossingskant wordt het uitgevochten.

Deel 4

Dit is niet de eerste keer dat we met cijfers aantonen dat het in de duivensport wel degelijk iets uitmaakt waar je woont. In de verdeling van de prijzen spelen zowel de breedte als de diepte van het samenspel een rol. Naarmate men meer achteraan woont of verder weg van de trek van de duiven, ondervindt men in het duivenspel meer nadeel. Duiven zwermen vanaf een lossingsplaats met een zelf te kiezen parcours uit naar allemaal verschillende finishlijnen. De winnende duif vliegt nooit langs die denkbeeldige rechte lijn naar huis; de oriëntatie en het corrigeren van de invloed van de wind en de massa op de vliegrichting verlopen nooit perfect. Duiven 'zigzaggen' als het ware langs die ideale lijn naar huis, vergelijkbaar zoals zeilers dat doen om maximaal profijt te halen uit de wind en andere invloeden. Dit wil echter niet zeggen dat een concours gewonnen kan worden door een 'slechte' duif met de beste ligging. Wel zal de 'beste' duif met een 'slechte' ligging om te kunnen winnen altijd een handicap moeten overtreffen. In elk samenspel wordt de uitslag beïnvloed door de ligging van de hokken ten opzichte van elkaar. De invloed van windrichting en afstand wordt groter naarmate de spreiding tussen de deelnemende hokken, ofwel de oppervlakte van het samenspel, groter wordt. De wind werkt in de breedte, de afstand in de diepte. Anderzijds wordt het verschil weer kleiner naarmate de afstand naar de lossingsplaats groter wordt. Korte vluchten worden beslist op vooral oriëntatie; op lange vluchten wijkt een duif relatief minder af van de ideale koers en gaat het uithoudingsvermogen een grotere rol spelen. Het is onmogelijk alle liefhebbers van een samenspel altijd gelijke kansen te geven. Iedere liefhebber heeft een eigen afstand, een eigen aanvlieghoek, een eigen windrichting, enz. Voor de duivensport valt er niet aan te ontkomen, er zijn en blijven altijd groepen duivenliefhebbers die systematisch gunstiger liggen, maar meer naarmate de oppervlakte van het concoursgebied relatief te groot is. Gelijke kansen heeft grenzen, niet alles is acceptabel.

Het gaat dus om de relatieve spreiding, de onderlinge afstand tussen de deelnemers vergeleken met de afstand van de vlucht. Als vuistregel formuleerden we eerder eens: **in een samenspel is sprake van voldoende gelijke kansen als het concoursgebied ongeveer de afmeting heeft van het kwadraat van 7% van de afstand. Hierbij gaan we uit van een ongeveer vierkante vorm van het concoursgebied.** De spreidingshoek gezien vanuit de lossingsplaats naar het samenspel is daarbij 4 graden: de tangens daarvan is 0.07, vandaar 7%. Een spreidingshoek van 5 graden (9%) wordt al problematisch. Voor de diverse categorieën betekent dit in de praktijk dat voor vitesse met een kortste afstand van ca 200 km een eerlijk concoursgebied een afmeting dient te hebben van ongeveer 200 km². Voor midfond-afstanden van ca 325 km komen we op een oppervlak van ongeveer 500 km² en voor dagfond van ca 600 km op ongeveer 1750 km². Dit zijn geen exacte maten, ze moeten gezien worden als een richtlijn.

Vergelijken we deze waardes met de werkelijke oppervlaktes in de huidige landelijke situatie dan moeten we toch constateren dat er nogal wat scheefgroei is ontstaan. De oppervlakte van Nederland bedraagt ca 40.000 km². Hierbij inbegrepen zijn binnenlandse wateren zoals meren, rivieren en riviermonden. Het kan best waar zijn dat duiven niet graag over water vliegen maar er is verschil tussen water en water. Een brede rivier oversteken is waarschijnlijk geen probleem; idem een meer. Meer algemeen, water waar men van de ene kant naar de overkant kan kijken, is geen probleem. Hetzelfde wordt gezegd over uitgestrekte bos-, moeras- en veengebieden (roofvogels). Misschien zal een duif, als ze daarvoor de mogelijkheid heeft, zo'n oversteek vermijden en dan heeft dat gevolgen voor de vliegroute. Dat geldt ook voor passerende duiven op elke vlieglijn. Anderzijds, men ziet overal wel eens duiven vliegen. Kijk eens naar al dat water in afdeling Zeeland; niet één Zeeuw die daarover zeurt. 'Goed zicht' betekent 'meer dan 10 km' en daarbij komt dat duiven gewend raken aan elke specifieke situatie. Er is dus geen algemene regel, ofwel ondoenlijk om daarvoor een formule te bedenken. Hoe men ook draait met de vlieglijn, er zullen altijd liefhebbers zijn die last hebben van dergelijke obstakels in het landschap. Men zal dit moeten aanvaarden als persoonlijke bijzondere omstandigheden. Daarom tellen we hier alles mee als concoursgebied.

Onze NPO omvat 12 afdelingen met gezamenlijk 21.419 leden. Aangezien de grenzen van de werkgebieden van de afdelingen niet haarscherp bekend zijn, zijn hun oppervlaktes zo goed mogelijk geschat (bron: Nederlandse Gemeentes, Staatsalmanak). Landelijk wonen er op elke 100 vierkante kilometer 54 duivenliefhebbers; bij de eeuwwisseling waren dat er nog 90. Ongeveer 75-80% van deze leden speelt ook daadwerkelijk met duiven. De afdelingen Limburg en

Kuststrook hebben de grootste dichtheid aan duivenmelkers; met ruim 110 scoort men daar ongeveer het dubbele van het landelijke gemiddelde. In de afdelingen Zeeland, NO-Nederland en Friesland zijn duivenmelkers erg dungezaaid..

Gemiddeld hebben de afdelingen een oppervlak van ca 3.300 km². Daarvan zijn 2 afdelingen kleiner dan 2.000 km²: afdeling Kuststrook 700 km² met een diepte van 42 km en afdeling Limburg 1.800 km² maar deze afdeling is qua vorm niet erg ideaal voor groot afdelingsspel (smal, lang met een diepte van ca 85 km). Groter dan 4.000 km² zijn de afdelingen NO-Nederland 6.100 km², afdeling Friesland 6.050 km² en afdeling GOU 4.250 km². De overige 7 afdelingen hebben een oppervlakte globaal tussen 2.000-4.000 km², rond het gemiddelde dus. Een 5-tal afdelingen hebben een diepte van maar liefst ca 100 km; in de uiterste achtervlucht hiervan echter wonen zeer weinig liefhebbers (Waddeneilanden, Flevopolder). De overige afdelingen zijn gemiddeld ca 70 km diep.

Vergelijken we de bestaande situatie met het ideale, eerlijke concoursgebied zoals hiervoor is beschreven (7% van de afstand in het kwadraat) dan liggen daar voor iedere simpele geest de volgende conclusies. Voor eerlijk afdelingsspel Dagfond zijn nu op één of twee uitzonderingen na alle afdelingen te groot van oppervlak. Voor duivenspel waarin weinig liefhebbers verkeerd wonen, zou het afdelingsspel in alle afdelingen gespeeld moeten worden in 2 rayons. Gunstig wonende liefhebbers zullen het hiermee niet eens zijn. Allicht, maar met hard roepen zijn de cijfers niet weg te poetsen. Het zal een hele kluit worden om iets veranderd te krijgen.

NPO - afdelingen : oppervlaktes en leden

afdeling	opp km ²	tax 2013 leden	leden / 100 km ²	diepte km
1 Zeeland '96	2750	1027	37	59
2 Brabant 2000	2250	1970	87	65
3 Oost-Brabant	3250	1973	61	72
4 Limburg	1800	2024	113	85
5 Zuid-Holland	2700	2160	80	79
6 Noord-Holland	3400	1379	41	93
7 Midden-Nederland	3700	1721	47	101
8 GOU	4250	2774	65	95
9 Oost-Nederland	2850	2236	78	82
10 NO-Nederland	6100	1794	29	110
11 Friesland	6050	1604	27	93
12 De Kuststrook	700	757	111	42
TOTAAL	39800	21419	54	320

In de 12 afdelingen zijn op dit moment 109 samenspelen actief, d.w.z. waar men in Nederland ook inkomt, in één van deze samenspelen zal men in de verzamelstaat staan. En voor de nationale kampioenschappen worden de prestaties gehaald uit één van deze 109 uitslagen. Al deze samenspelen hebben een naam of een nummer. Bij de hervorkaveling naar unieke werkgebieden in de jaren 90 behielden de afdelingen 1 t/m 5 plus 12 (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg en Zuid-Holland) ongeveer hun oude organisatievorm. De samenspelen hadden en hebben nog allemaal de naam van een stad of een streek; ze zijn historisch ontstaan en gegroeid. Naburige verenigingen nodigden in het verleden elkaar uit om samen in een uitslag te gaan staan. Omdat men van elkaar wist hoe er werd gepresteerd zorgde men er wel voor dat

ieders kansen goed werden bewaakt. Uiteindelijk mochten de liefhebbers zelf ook nog ‘ja’ of ‘nee’ zeggen, de beste garantie voor het behoud van eerlijk spel. De overige afdelingen werden met getouwtrek op de tekentafel verdeeld in een aantal rayons, kringen of acg’s; ze kregen allemaal een nummer. Het verschil tussen ‘naam’ en ‘nummer’ is nu nog zichtbaar. De samenspelen met een historische naam en via ‘meeste stemmen gelden’, zijn meer dan de helft kleiner als de samenspelen die door bestuurders toen met potlood en liniaal zijn ingedeeld en een nummer kregen. In afdeling Zeeland heeft men bij het samenstellen van samenspelen weinig keuze; het water bepaalt hier zowat de grenzen.

Bij een totaal oppervlak van ca 40.000 km² hebben deze samenspelen over het geheel gemiddeld een oppervlakte van ca 365 km². In de afdelingen Oost-Brabant en Zuid-Holland spelen enkele grotere samenspelen hun vitesse-vluchten in een of twee rayons. Zodoende hebben de samenspelen met een naam een gemiddeld vitesse-oppervlak van ca 215 km² en kan gezegd worden dat de afdelingen Brabant2000, Oost-Brabant, Limburg, Zuid-Holland en Kuststrook een basisorganisatie hebben van samenspelen met een Vitesse-formaat. De overige 6 noordelijke afdelingen 6 t/m 11 hebben samenspelen met een gemiddeld oppervlak van ongeveer 500 km² en moet gezegd worden deze afdelingen een basisorganisatie hebben van samenspelen met een Midfond-formaat. Men heeft zich in de discussies toentertijd kennelijk toch te veel laten leiden door de aantallen duiven. Indien deze samenspelen hun vitesse-vluchten niet in rayons vervliegen, kan hier niet gesproken worden van gelijke kansen en zullen er in deze samenspelen liefhebbers zijn die goed wonen, en anderen uiteraard die slecht wonen. De liefhebbers achterin komen moeilijk aan hun trekken en de prestaties van de liefhebbers voorin worden overgewaardeerd. Voor het nationaal vitesse-kampioenschap zorgt dit weer voor scheve verhoudingen tussen het noorden en het zuiden. Alleen in afdeling 9 Oost-Nederland heeft men enigszins de goede maat weten te houden. In de afdelingen 6 Noord-Holland, 7 Midden-Nederland, 10 NO-Nederland en 11 Friesland speelt men in samenspelen van doorsnee 550-600 km², nog een graadje erger; hier zullen zelfs groepen midfondspelers niet tevreden zijn over hun kansen. In een paar van deze afdelingen zijn enkele oude samenspelen met een stad- of streeknaam van vroeger blijven bestaan. Wat het meer zijn dan vriendenclubs, is ons niet bekend.

De cruciale vraag is nu: hoe dient een duivenliefhebber om te gaan met al deze kennis? Mensen hebben een hobby om er zoveel mogelijk plezier aan te beleven. Dat geldt ook voor iemand die toevallig van duiven houdt. Voor de meesten van ons is met duiven spelen een pure hobby, om van te genieten, niet om er ergernis uit te halen. Niet iedereen vliegt in kampioenstijl. Niet iedereen ambieert dat. Maar iedereen geeft het voldoening als er bij hem af en toe eens pardoes een vroege duif uit de lucht komt tuimelen. Maximale voldoening krijgt men op de eerste plaats uit het spel onder elkaar, in de eigen omgeving, in de eigen wijk, in het eigen dorp, in de eigen agglomeratie. Weliswaar klein spel, maar eerlijker kan niet! Daar maakt het totaal niet uit waar men woont. Gaat het redelijk goed met de prestaties dan mag over de horizon gekeken worden, naar een groter verband.

Zoals uit het bovenstaande is gebleken, is voor spel in groot verband een goede ligging erg belangrijk. Woont men gunstig dan moet men vooral doorgaan daarvan te profiteren en daarvan volop te genieten. Als anderen aan de poten komen zagen van die gunstige situatie, vooral die poot strak houden. Alle voorstellen die afbreuk willen doen aan die gunstige situatie, met hart en ziel wegstemmen. Duivensport is nu eenmaal een sport voor individualisten en die denken niet aan de situatie van anderen.

Maar andersom, woont men verkeerd voor een bepaald soort spel dan weet men vooraf dat alle voorstellen daartoe veel weerstand gaan ondervinden en dat de weg naar verbetering een lange zal zijn. Men zal moeten investeren op een betere toekomst. Om te beginnen, pertinent niet meedoen aan alle dubbelingen waarin men denkt te weinig kans te hebben. Men bereikt er twee dingen mee. Ten eerste, men lijdt wekelijks niet meer aan de teleurstelling en het chagrijn als een goede uitslag uit eigen omgeving toch weer tegenvalt in groot verband. Ten tweede, het dwingt de inrichters tot nadenken als grote groepen ongunstig wonende liefhebbers massaal niet dubbelen, niet meedoen. Afdelingsspel dient representatief te zijn voor de afdeling en daarvoor is de inrichter verantwoordelijk. Iedereen heeft evenveel recht op de prijzen. Daarom, je niet laten verleiden, principieel en consequent niet meedoen dus! Na een paar jaar zullen er voorstellen komen tot verbetering. Niet meedoen is hier het democratisch middel om de inrichters te dwingen hun keuzes te corrigeren.

Sommige afdelingen hebben hun afdelingsspel gratis gemaakt. Ze geven een verkeerd voorbeeld. Duiven die bedoeld zijn voor een andere categorie, duiven van liefhebbers die vanwege een slechte ligging bij voorbaat geen schijn van kans hebben, duiven van liefhebbers die totaal geen interesse hebben voor groot spel, duiven die niet eens geklokt worden, alles moet in de uitslag. Zonder de liefhebbers iets te vragen wordt alles in een grote pot gegooid. Zich afmelden voor deze dubbeling kan niet of alleen via een ingewikkeld systeem. Is zo'n uitslag niet een beetje bedrog? Het gaat enkel om de kwantiteit. Vooral de gunstig wonende liefhebbers profiteren hiervan. Groot spel, zoals afdelingsspel toch wil zijn, hoort om kwaliteit te gaan.

Voor de Nationale kampioenschappen Vitesse en Midfond geldt nu de beperking dat een samenspel minstens 90 leden moet hebben. Elk jaar daalt het aantal NPO-leden met 3% of meer en elk jaar belanden er samenspel beneden deze norm. Wil een samenspel hieraan ontkomen dan moet zij een fusie aangaan met de burens. Dat betekent het werkgebied vergroten om een voldoende aantal leden op de lijst te krijgen. Men wordt verplicht over te gaan naar spel met steeds meer oneerlijke trekjes. Dit geldt vooral voor de categorie Vitesse. Als de NPO met de tijd wil meegaan, betekent dit dat de norm van 90 elke drie jaar met ca 10 leden verlaagd dient te worden. Een samenspel kan wel minder leden krijgen, de eerlijkheid van de uitslag blijft hetzelfde. Daarom hier het voorstel, maak de voorwaarden tot deelname tijdloos. **Om te mogen meedoen aan het nationaal kampioenschap Vitesse moet de oppervlakte van het samenspel minstens 200 km² zijn. En voor Midfond minstens 500 km².** Het geeft dan de samenspel in ieder geval de mogelijkheid een duivenspel met gelijke kansen te bewaken, een devies dat zeker ook onze bond hoog in haar vaandel moet voeren.

NPO - afdelingen : oppervlaktes van cc's

afdeling	tax opp km ²	aantal cc's	km ² per cc	diepte km
1 Zeeland '96	2750	7	390	59
2 Brabant 2000	2250	11	205	65
3 Oost-Brabant *	3250	10	325	72
4 Limburg	1800	14	130	85
5 Zuid-Holland *	2700	8	340	79
6 Noord-Holland	3400	6	565	93
7 Midden-Nederland	3700	6	615	101
8 GOU	4250	12	355	95
9 Oost-Nederland	2850	11	260	82
10 NO-Nederland	6100	11	555	110
11 Friesland	6050	10	605	93
12 De Kuststrook	700	3	230	42
TOTAAL	39800	109	365	320

* = vitesse in rayons

SLACHTOFFERS VAN DE INRICHTERS

Overigens, om bij de Nederlandse Top 100 te behoren hoef je tegenwoordig niet meer te presteren; een telefoontje naar de secretaris en het wordt voor u geregeld. Het is niets meer dan een schaamteloze knieval voor de commercie!

Duivenmelkers die graag een centje willen bijverdienen met hun duiven, zijn toevallig vaak nogal ziekelijk zijn en hun boedel moeten verkopen zijn heel slim, zo slim zelfs dat zij zich onsterfelijk belachelijk maken.

Duivensport is een grandioze slachtpartij